

ГАРМОНІЗАЦІЯ НОРМАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УКРАЇНІ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ЗАКОНОДАВСТВОМ

Світлана Кравець,

кандидат педагогічних наук, старший дослідник, старший науковий співробітник лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання, докторантка Інституту професійної освіти НАПН України, м. Київ, Україна, <https://orcid.org/0000-0002-8878-6241>,

Анотація. Заявлено про значення співпраці та відповідального партнерства для розвитку професійної освіти та національної системи кваліфікацій; означено тенденції розвитку державно-приватного партнерства у професійній освіті; схарактеризовано можливості гармонізації нормативно-правового забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у професійній освіті із європейським законодавством.

Ключові слова: державно-приватне партнерство, професійна (професійно-технічна) освіта, європейський досвід.

HARMONIZATION OF THE REGULATORY FRAMEWORK FOR THE DEVELOPMENT OF PUBLIC-PRIVATE PARTNERSHIPS IN UKRAINE WITH THE EUROPEAN LEGISLATION

Svitlana Kravets,

Candidate of Pedagogical Sciences (PhD), Senior Researcher, Senior Researcher Officer at the Laboratory of Foreign Systems of Vocational Education and Training, Doctorate Student of the Institute of Vocational Education of the National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine,

Abstract. The article states the importance of cooperation and responsible partnership for the development of vocational education and the national qualifications system; outlines the trends in the development of public-private partnership in vocational education; characterizes the possibilities of harmonizing the regulatory and legal support for the development of public-private partnership in vocational education with European legislation.

Keywords: public-private partnership, professional (vocational) education, European experience.

Адаптація усіх секторів національної економіки до сучасних умов невизначеності зумовлює системний пошук ефективних практик для потенційних синергій збереження, відновлення, розбудови та розвитку України у воєнний та повоєнний періоди. Щоб вирішити проблеми сьогодення варто розуміти, що «освіта, професійна кваліфікація, розвинені таланти, здоров'я, що розуміються як поняття людського капіталу, мають конкретну економічну вартість» (Ничкало, 2022). Світова спільнота дедалі більше усвідомлює значення співпраці та відповідального партнерства у розв'язанні завдань, які виходять за межі кордонів, спрямовуючи свою діяльність на результат, що матиме соціальний, економічний та екологічний ефекти.

Партнерство у сфері освіти, зокрема у професійній, має орієнтуватися на досвід та вимоги стратегічних європейських векторів формування конкурентної та динамічної системи економіки знань та розвитку системи кваліфікацій.

Сучасний стан державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти характеризується позитивними тенденціями щодо: розвитку соціального партнерства на основі угод (меморандумів, договорів) між державними та приватними партнерами, реалізації національних і регіональних проєктів відповідно до потреб ринку праці; збільшення міжнародних проєктів для розширення інвестицій у сферу професійної освіти; створення дуальних моделей професійної освіти і навчання та інтеграції професійної підготовки випускників із вимогами ринку праці; підвищення «привабливості» закладів професійної освіти на основі розвитку їх інтелектуального та ресурсного інноваційного потенціалу; наявності законодавчих та нормативно-правових документів для розвитку державно-приватного партнерства тощо.

У цьому контексті варто зазначити, що означені тенденції не є лінійними та не піддаються довгостроковому плануванню. Йдеться про те, що в сучасних невизначених умовах деякі етапи навіть налагодженого партнерства сповільнюються, інші – прискорюються за потреби. Це зумовлює перегляд усталених норм та розроблення нових сценаріїв розвитку партнерської діяльності (на міжнародному та національному рівнях) для оперативного вирішення проблем.

Перспективи втілення нових напрямів партнерства для розвитку національної професійної освіти та системи кваліфікацій відкриваються завдяки набуттю Україною статусу держави-кандидата на вступ до Європейського Союзу. Водночас розширення міжнародних інвестиційних програм вимагає дотримання правових норм та етичних стандартів партнерства, які враховують такі аспекти: права і обов'язки учасників, розподіл ресурсів, фінансові питання, менеджмент і контроль, результат тощо. Це актуалізує значення гармонізації нормативно-правового забезпечення розвитку державно-приватного партнерства в Україні з європейським законодавством.

Україна стала першою країною, яка сьогодні бере участь у встановленні зв'язків і порівнянні національної та європейської рамок кваліфікацій. Це забезпечує як розвиток процесів інтеграції, так і прозорість й визнання кваліфікацій між країнами; має визначальне значення для мобільності, оскільки дає змогу учням, студентам, професіоналам, мігрантам і біженцям працювати й навчатися в усьому світі (Звіт про порівняння Європейської рамки кваліфікацій, 2023). Можливість «видимості» українських кваліфікацій для багатьох зацікавлених сторін сприяє розвитку партнерських проєктів щодо: підвищення престижності, ефективності та якості професійної освіти; внутрішнього й міжнародного визнання українських кваліфікацій; працевлаштування українців за кордоном та після їх повернення; «забезпечення гармонізації законодавства у сфері професійної освіти; співставності національних систем професійної освіти; створення спільного освітнього простору тощо» (Радкевич та ін., 2021).

Очевидно, що результати самосертифікації національної рамки кваліфікацій та заявлені напрями розвитку партнерства у сфері професійної освіти мають вплинути на українське законодавство, зокрема щодо оновлення положень Закону України «Про державно-приватне партнерство» (2010), що визначає узагальнений порядок налагодження, розвитку, перевірки та припинення державно-партнерських відносин для усіх галузей національної економіки, у тому числі й для освіти. Наприклад, у Швейцарії,

Австрії, Німеччині, Фінляндії та ін. країнах механізми, обов'язки й відповідальність у партнерстві відображені в основному законі «Про професійну освіту» та ін.; у Франції – Закони «Про свободу вибору професії», «Про реформу професійного навчання» тощо (Радкевич, 2023). Йдеться про необхідність визначення у новому Законі України «Про професійну освіту і навчання» чітких положень для органів місцевої влади, закладів професійної (професійно-технічної) освіти, приватних партнерів щодо можливостей розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної освіти, а також створення спеціальних нормативно-правових актів регулювання процесів співпраці між зацікавленими сторонами.

Пріоритети розвитку публічно-приватного партнерства у країнах Європейського Союзу передбачають співпрацю між провайдерами професійної освіти, громадськістю та учнями з метою системного вдосконалення державно-регульованих, ринково-орієнтованих та дуальних моделей професійної освіти і навчання. Заслужують уваги кращі практики створення та функціонування інноваційних моделей організації професійної освіти і навчання у зарубіжних країнах. Наприклад, дуальна освіта (Німеччина, Австрія), торгово-промислові палати (Німеччина), центри передового досвіду професійної освіти (Нідерланди), кластери (Італія, Німеччина) тощо. Йдеться про створення та функціонування на національному рівні екосистеми розвитку професійної освіти для задоволення потреб усіх верств населення у професійній підготовці, перепідготовці, підвищенні кваліфікації відповідно до потреб ринку праці та світових технологічних змін, що потребує розроблення Типових положень про створення нових освітніх інституцій на засадах державно-приватного партнерства (освітньо-виробничі кластери, технопарки, бізнес-інкубатори, освітні хаби та ін.) (Кравець, 2022).

Таким чином, урахування кращих міжнародних практик розвитку партнерства у сфері професійної освіти актуалізує питання здійснення конкретних дій щодо гармонізації національних нормативно-правових документів із європейським законодавством. Однак, створення уподібнених документів не гарантуватиме ефективності співробітництва за відсутності суспільної відповідальності за вдосконалення та інвестування у розвиток професійної освіти для відновлення національної економіки у воєнний та повоєнний час.

Список посилань

Ничкало, Н. Г. (2022). Людський капітал у мирний час і в добу російської агресії проти України. *Професійна освіта*, 4, 2-4.

Звіт про порівняння Європейської рамки кваліфікацій і української національної рамки кваліфікацій. (2023). *Європейська Комісія*. Люксембург: Офіс публікацій Європейського Союзу. <https://europa.eu/europass/system/files/2023-02/Comparison%20report%20final%20rev%2023-02-2023%20UA.pdf>

Радкевич, В. О., Бородієнко, В. О., & Кравець, С. Г. (2021). *Професійна (професійно-технічна) освіта України в контексті євроінтеграційних процесів (порівняльний аналіз із країнами Європейського Союзу): науково-аналітичні матеріали*. ТРОПЕА.

Про державно-приватне партнерство: Закон України. (2010). *Відомості Верховної ради України (ВВР)*, 40, 524. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2404-17#Text>.

Радкевич, В. (2023). Публічно-приватне партнерство у професійній освіті європейських країн: провідні тенденції розвитку. *Professional Pedagogics*, 2(27), 14-28. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2023.27.14-28>

Кравець, С. (2022). Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства у сфері професійної (професійно-технічної) освіти. *Professional Pedagogics*, 1(24), 127-137. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.127-137>